

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av 1 kap. vattenlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Europeiska gemenskapens råds s.k. fiskevattensdirektiv förpliktar medlemsstaterna att genomföra det i sin nationella lagstiftning.

Enligt denna proposition skall fiskevattensdirektivet genomföras så, att till vattenlagen fogas ett bemyndigande, enligt vilket statsrådet har rätt att bestämma om de åtgärder som behövs enligt fiskevattensdirektivet. Statsrådsbeslutet skall innehålla de gränsvärden för vattnets kemiska kvalitet som avses i fiskevattensdirektivet. Miljöministeriet bemyndigas att utgående från dessa gränsvärden klassificera laxfiskvatten och

karpfiskvatten, fastställa de analysmetoder som skall användas och det allmänna handlingsprogram som direktivet kräver samt besluta om att uppföljningen av fiskevattnen upphör, då undersökningsresultaten visar att uppföljningen är onödig.

De vattenområden som kan anses utsatta för ett sådant föroreningshot som avses i direktivet uppgår i detta skede till sammanlagt 24, och det föreslås att de skall kontrolleras på 35 provtagningsställen.

Lagen avses träda i kraft den 1 december 1999.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Den finska lagstiftningen innehåller inga bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i rådets direktiv 78/659/EEG om kvaliteten på sådant sötvatten som behöver skyddas eller förbättras för att upprätthålla fiskbestånden, nedan fiskevattensdirektivet. Enligt Europeiska gemenskapernas kommission uppfyller tillståndssystemet enligt vattenlagen (264/1961) inte kraven i fiskevattensdirektivet. Kommissionen kräver att direktivet skall genomföras separat genom lagstiftning.

Enligt artikel 17 i fiskevattensdirektivet skall medlemsstaterna inom två år efter anmälan om direktivet sätta i kraft sådana lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet, och kommissionen skall genast underrättas om detta. Medlemsstaterna skall också tillställa kommissionen sina centrala nationella bestämmelser om det som direktiv avser.

Fiskevattensdirektivet avser att skydda vattnen så att fiskar kan leva i dem. I Finland har vi framgångsrikt skyddat vattnen med tillhjälp av vattenvårdsprogram och tillståndssystemet enligt vattenlagen, och tack vare dem har tillståndet i vattnen hållits relativt gott. Då Finland anslöt sig till Europeiska unionen ansågs det således att kraven i fiskevattensdirektivet redan hade tillgodosetts. Kommissionen godtog inte denna ståndpunkt utan gav den 11 december 1998 Finland en formell underrättelse för underlåtenhet att iakttä direktivets artiklar 3, 4, 5 och 7. I sitt svar på denna underrättelse lovade Finland att ofördröjligen sköta om att direktivet genomförs. Arbetet inleddes omedelbart. Kommissionen gav dock den 19 juli 1999 också ett motiverat yttrande i ärendet. Detta har besvarats. Det genomförande av direktivet som kommissionen kräver ingår i denna proposition om ändring av vattenlagen. Det omfattar beslut av statsrådet och påföljande administrativa åtgärder och undersökningar.

Enligt propositionen skall en ny 21b § innehållande bemyndiganden fogas till vattenlagens 1 kap. Med stöd av denna kan

statsrådet bestämma om sådana åtgärder som behövs för att nå de syften som fiskevattensdirektivet avser. De gränsvärden för vattenkvalitet som gäller fiskevattnen skall tas in i ett statsrådsbeslut. Miljöministeriet skall bemyndigas att utgående från gränsvärdena välja ut laxfiskevattnen och karpfiskevattnen, fastställa de analysmetoder som skall användas och till kommissionen sända in det allmänna handlingsprogram som direktivet kräver med tanke på att kvaliteten på dessa vatten kan sjunka under gränsvärdena i statsrådets beslut. På basis av programmet skall de regionala miljöcentralerna vid behov besluta om detaljerade åtgärdsprogram för att förbättra tillståndet i vattendragen.

I förteckningen ingår preliminärt 24 sötvatten. Direktivet förutsätter att det skall finnas ett på lag byggande program för uppföljning som anger var och hur ofta prover tas och vad som skall undersökas i proverna. I detta skede föreslås provtagning på 35 ställen. Det behövs inte fler provtagningsställen än vad vi nu har, men direktivet kräver högre provtagningsfrekvens. Då analysen av proverna också kräver arbete, orsakar direktivet extra arbete för miljöförvaltningen så länge som övervakningen är av nöden. Om undersökningsresultaten visar att kvaliteten på vattnen är tillräckligt god, kan förteckningen över fiskevattnen reduceras och på motsvarande sätt, då vattenkvaliteten eventuellt försämras, kan nya vatten tas med i förteckningen.

2. Propositionens verkningar

Direktivet medför i viss mån extra arbete för staten, eftersom den ytterligare övervakning som krävs måste organiseras. Direktivet har inga verkningar för privata, om inte den i direktivet avsedda försämringen av vattenkvaliteten uttryckligen föranleds av en privat instans, som då är skyldig att vidta åtgärder för att korrigera läget.

3. Beredningen av propositionen

Valet av de sötvatten som väljs ut som

fiskevatten har gjorts under ledning av miljöministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet, Finlands miljöcentral samt vilt- och fiskeriforskningsinstitutet har deltagit i arbetet. Utlåtanden har begärts av de regionala miljöcentralerna.

Fiskevattensdirektivet avser att säkra fiskarnas levnadsförhållanden, dvs. i praktiken att förebygga vattenförorening. Kvaliteten på de fiskevatten som valts skall ligga inom de gränsvärden som direktivet anger. De för ändamålet lämpade fiskevattnen valdes på basis av uppgifterna i Finlands miljöcentrals register över vattenkvalitet. Dessutom undersöktes uppgifterna om fiskpopulationerna och fisket, fångstmängderna och utsläppen i dessa sötvatten. De valda vattnen ligger i olika delar av Finland och omfattar åar, älvar och vissa stora sjöar. Efter att uppföljningen inletts, skall obligatoriska

extra undersökningar göras. Det är möjligt att förteckningen över fiskevattnen måste ändras på basis av undersökningsresultaten.

Den preliminära förteckningen över fiskevattnen sändes på remiss till miljöcentralerna, som granskade den. Också myndigheterna på Åland har kontrollerat motsvarande uppgifter om de åländska sötvattnen, men på Åland har man inte kunnat finna sötvatten som är lämpliga att ta med i förteckningen över fiskevatten.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda kraft den 1 december 1999.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 1 kap. vattenlagen

I enlighet med riskdagens beslut

fogas till 1 kap. vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/1961) en ny 21b § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

21b §

Genom beslut av statsrådet föreskrivs om sådana åtgärder som krävs enligt rådets direktiv 78/659/EEG om kvaliteten på sådant sötvatten som behöver skyddas eller förbättras för att upprätthålla fiskbestånden.

Miljöministeriet väljer på de grunder som anges i statsrådets beslut ut de vattenområden som avses i det i 1 mom. nämnda direktivet, fastställer ett allmänt åtgärdsprogram för dessa vattenområden och de analysmetoder som skall användas samt beslutar om att uppföljningen av vattenområdena skall upphöra.

Denna lag träder i kraft den _____

Helsingfors den 22 oktober 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Miljöminister *Satu Hassi*

UTKAST 4.10.1999
Into Kekkonen

Statsrådets beslut

om kvaliteten på sådant sötvatten som behöver skyddas eller förbättras för att upprätthålla fiskbestånden

Statsrådet har på föredragning från miljöministeriet med stöd av 1 kap. 21b § vattenlagen (264/1961) av den 19 maj 1961 beslutat:

1 §

Genomförande av direktivet

Genom detta beslut genomförs Europeiska gemenskapernas råds direktiv om kvaliteten på sådant sötvatten som behöver skyddas eller förbättras för att upprätthålla fiskbestånden (78/659/EEG).

2 §

Syfte

Syftet med detta beslut är att säkra vattenkvaliteten i vissa sötvatten vars fiskpopulationer är viktiga.

3 §

Tillämpningsområde

Detta beslut tillämpas på de sötvatten som miljöministeriet fastställt och som indelas i laxfiskvatten och karpfiskvatten.

4 §

Definitioner

I detta beslut avses med
-"laxfiskvatten" sådana vatten där fiskar som lax (*Salmo salar*), öring (*Salmo trutta*), harr (*Thymallus thymallus*) och sik (*Coregonus*) lever eller skulle kunna leva,
-"karpfiskvatten" sådana vatten där karpfiskar (*Cyprinidae*) och fiskar som gädda (*Esox lucius*), abborre (*Perca fluviatilis*) och ål (*Anguilla anguilla*) lever eller skulle kunna leva.

5 §

Val av fiskevatten

Miljöministeriet väljer ut de sötvatten som

anses behöva skyddas eller förbättras och klassificerar den som laxfiskvatten och karpfiskvatten. Senare kan ytterligare sådana vattenområden väljas ut, eller valet av dem annulleras på basis av sådana faktorer som inte kunde förutsets då valet träffades, med beaktande av att denna annullering inte direkt eller indirekt får leda till ökad förorening av insjövattnen. Valet kan också annulleras, om den i 7 § avsedda undersökningen visar att vattenkvaliteten förbättras och blivit sådan att valet och övervakningen inte längre är av nöden.

6 §

Kraven på vattenkvalitet

Kvaliteten på de i 5 § avsedda vattnen skall uppfylla kvalitetsförfordningarna enligt de parametrar och deras gränsvärden som räknas upp i bilaga 1. Gränsvärdena i kolumn I är absoluta minimikrav på kvaliteten, och gränsvärdena i kolumn G riktgivande krav på minimikvalitet, med beaktade av anmärkningarna i kolumnen. Kvalitetsförfordningarna anses uppfyllda, om undersökningsresultatet visar detta vid kontroll enligt 9 § detta beslut, med beaktande av de exceptionella omständigheter som avses i 10 §. (Gränsvärdena direkt från direktivet)

7 §

Övervakning

Statens miljöförvaltning övervakar tillståndet i de enligt 5 § valda vattnen genom provtagning, vars minimifrekvens fastställs i bilaga 1. (Provtagningen direkt från direktivet)

Då övervakningsresultaten visat att kvaliteten på vattnet i ett av områdena är klart

bättre än vad bilaga 1 förutsätter, kan provtagningsfrekvensen minskas. Då vattenförorening eller försämring av vattenkvaliteten inte föreligger, kan miljöministeriet besluta att provtagning inte är nödvändig.

Den regionala miljöcentralen beslutar om uppföljningsprogrammet beroende på de lokala omständigheterna.

De analysmetoder som skall användas anges i bilaga 2. Om andra metoder används, skall resultatens precision motsvara den i bilaga 2.

8 §

Åtgärdsprogram

Om kvaliteten på de vatten som avses i 5 § inte uppfyller kraven, skall den regionala miljöcentralen lägga upp noggrannare regionala åtgärdsprogram enligt det allmänna handlingsprogram som miljöministeriet fastställt för att minska förorening av vatten och för att säkerställa att de förorenade vatten inom fem år uppfyller gränsvärdena i bilaga 1. Om uppföljningsresultaten visar att kvalitetsfordringarna enligt bilaga 1 inte tillgodoses, skall den regionala miljöcentralen undersöka orsakerna och revidera åtgärdsprogrammet.

9 §

Genomförande av åtgärdsprogram

De vatten som åtgärdsprogrammen gäller anses uppfylla bestämmelserna i detta beslut, om prov under tolv månader på samma provtagningsställe enligt den minimifrekvens för provtagningen som definieras i bilaga 1 visar att proverna uppfyller gränsvärdena i

bilaga 1 jämte anmärkningar enligt följande:
-95 % av proverna för parametrarna pH, BOD5, ammoniak (icke-joniserat ammonium), ammonium totalt, nitriter, restklor totalt, zink totalt och upplöst koppar. När provtagning sker mer sällan än en gång per månad måste alla uppmätta värden vara i överensstämmelse med ovan nämnda gränsvärden och anmärkningar,

-de procentsatser som förtecknas i bilaga I för parametrarna temperatur och upplöst syre, och

-den genomsnittskoncentration som fastställts för uppslammade fasta substanser.

Sådana fall där värdena enligt bilaga 1 och anmärkningarna till kolumnerna G och I inte uppfylls beaktas inte i den beräkning av procentsatserna i 1 mom., om de orsakas av översvämning eller andra naturkatastrofer.

10 §

Exceptionella förhållanden

Gränsvärdena i bilaga 1 till detta beslut får överskridas i följande fall:

a) i fråga om de parametrar som i bilaga 1 angetts med (0) på grund av exceptionella väderförhållanden eller geografiska omständigheter,

b) då halten av de i bilaga 1 nämnda ämnena i ytvattnet ökar av naturliga skäl till följd av utlakning från marken.

11 §

Ikraftträdelse

Detta beslut träder i kraft den 1999.

BILAGA 1

Förteckning över parametrar, gränsvärden och kommentarer i direktivets bilaga 1 samt analysmetoder som motsvarar direktivets bilaga 1.